

Ш А Н С

ГАЗЕТА СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ВІННИЧЧИНИ

№ 01 (013) # 14 ЖОВТНЯ 2006 РОКУ # СУБОТА # НАКЛАД 005000

МЕРЕЖА СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.

Основу демократичного устрою будь-якої країни визначає спроможність його громадян закласти такі моделі розвитку громадянського суспільства, котрі з часом стають традиційними і звичними саморегуляторами суспільних відносин на рівні держави, чи окремої громади, з ціллю побудувати справедливе і відкрите суспільство без дискримінації і обмежень. Україна вже багато років знаходиться в цікавій ситуації переходу від тоталітарного устрою суспільних відносин до демократичних. Часи перемін для будь-якого народу вважаються тяжкими. Ми не виключення, але ми повинні бути вдячними долі за те, що саме нам дана можливість міняти цей світ на краще.

Специфічною ознакою перехідного періоду є те, що людям, котрі звикли жити хоч і в відносно бідній, але стабільній соціалістичній системі, найтяжче перебудувати свою свідомість на відмову від постійного очікування державної підтримки і покластись виключно на власні сили. Тих, хто в свій час мав певні можливості і ризикнув їх використати – сьогодні ми бачимо в еліті вітчизняного великого бізнесу. Та основою демократичної, стабільної і процвітаючої України повинен стати і стане “середній клас”, клас малих підприємців. Ми ж сьогодні поведемо мову про соціальне підприємництво, галузь громадянського суспільства покликану вирішувати цілу низку питань, направлених на задоволення соціально-економічних потреб громадян, в першу чергу тих, хто має обмежені можливості, пов’язані з вадами здоров’я чи соціальним статусом.

Словосполучення «соціальне підприємництво» для нас нове і звучить незвично. В Україні спроба дати визначення цьому, доволі поширеному в багатьох країнах явищу – річ невдячна, адже в ньому поєднуються дуже різні поняття. Натомість соціальне підприємництво в інших країнах – уже не явище, а активна діяльність, що перетворюється в цілий рух зі своєю ідеологією, місією та визначеннями. Концепцію соціального підприємництва можна зрозуміти краще, ознайомившись із трьома основними підходами щодо визначення. Ось що з цього приводу говорить координатор програми соціального підприємництва Мережі громадянської дії в Україні (UCAN/ISC) Андрій Скіпальський на шпальтах щотижневика “Дзеркало тижня”: “Так, у країнах Північної і Південної Америки соціальним підприємництвом (СП) називають підприємницьку діяльність неприбуткових недержавних

організацій (НПО), дохід від якої використовується на реалізацію статутних цілей організації. Мається на увазі, що місія і статутні цілі НПО спрямовані, відповідно, на вирішення соціальних проблем, надання послуг цільовій групі, заради якої створювалась організація, та покращення якості життя. Суб'єктами СП найчастіше є неприбуткові організації. Пояснити це можна тим, що, наприклад, у США існують сильні традиції самоорганізації населення. Тому і велику частину соціальних проблем успішно вирішують НПО, отримуючи за це фінансування від цільової групи, населення, держави та донорів. (У 2004-му консультанти компанії McKinsey&Company опублікували статтю в Harvard Business Review, в якій вони оцінили потенційний ринок для НПО у США в 100 мільярдів доларів.) Певним чином концепція США вплинула на країни Латинської Америки.

У Європі, де традиції громадських об'єднань не такі потужні, СП визначається більше як підприємництво або бізнес із соціальною місією. Яким чином це можливо, адже критерієм ефективності підприємницької діяльності, а відповідно – і завданнями, завжди були фінансові показники та прибуток у першу чергу? Для прикладу, в британській моделі СП пріоритети міняються місцями. На перше місце виходить соціальний аспект, або соціальний ефект від підприємницької діяльності, а вже потім — її фінансова ефективність. Важливим критерієм соціальних підприємств у Британії є колективна форма власності, а спрямування діяльності — на користь територіальної громади. Як бачимо, суб'єктом соціального підприємництва тут виступають бізнес-підприємства із соціальною місією.

Третє визначення СП впливає зі специфіки діяльності міжнародних приватних та громадських фондів, створених задля розвитку й популяризації цього напрямку соціально-економічної діяльності. Наприклад, такі фундації як Schwab Foundation for Social Entrepreneurship (Швейцарія), Skoll Foundation (США) та Ashoka Foundation (Індія) визначають СП як інноваційну підприємницьку діяльність задля покращення становища громад та відновлення соціальної справедливості. Найважливіше у цій концепції – роль соціального підприємця, який є лідером, новатором та рушійною силою соціальних перетворень у громадах. Діяльність зазначених фундацій — це пошук соціальних новаторів у всьому світі та їх підтримка, залучення ресурсів, обмін технологіями та досвідом, формування мережі соціальних підприємців. І тут переважно суб'єктом СП є людина та її діяльність. Форма не має значення і може різнитися: від ініціативної групи у громаді до приватного бізнесу або науково-дослідного інституту.

Що ж ми маємо? Соціальне підприємництво, як діяльність НПО, соціальні підприємства, як бізнес, та соціальних підприємців, як лідерів і новаторів. Звісно, це тільки загальні тенденції, і межі між визначеннями занадто розмиті, щоб відокремлювати всі три поняття одне від одного”.

Класик говорить, що будь-яка теорія мертва без практики. Тож що таке соціальне підприємництво на практиці, ми дізнавались у президента Міжнародного благодійного фонду “Новий Соціальний Порядок” Володимира Іващенко, котрий при підтримці Канадського Фонду Посольства Канади в

Україні розпочав здійснювати проект соціального підприємництва “СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ У ПРИВАТНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВАХ В ВІДДАЛЕНИХ СІЛЬСЬКИХ РАЙОНАХ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.”

Кор: Пане Володимире, що означає на практиці діяльність по створенню мережі соціального підприємництва?

Іващенко: Наш Фонд з 1995 року надає допомогу в лікуванні та соціальній реабілітації сім’ям, котрі виховують дітей-інвалідів хворих на дитячий церебральний параліч. Це мужні люди, адже вони свідомо відмовились від альтернативи віддати своїх дітей на виховання і утримання до державних соціальних закладів. В попередні роки ми більш активно працювали в Вижницькому і Путильському районах Чернівецької області. Це обумовлювалось тим, що природні і кліматичні умови високогірних Карпат стали досить потужним джерелом оздоровлення для наших дітей. Наша діяльність, крім всього іншого, потребувала значної фінансової підтримки, і ми її отримували, як від приватних осіб, підприємців так і від державних органів. Але нашим прагненням завжди було знаходження власних можливостей фінансування нашої діяльності, адже лише фінансова незалежність гарантує стабільність і незалежність розвитку громадського сектору. Ми почали шукати можливості заробляти власні кошти. І навіть не знали, що подібна діяльність у світі називається соціальним підприємництвом. Пошук додаткових можливостей дав нам змогу прийняти участь у реалізації пілотного проекту соціального підприємництва Мережі громадянської дії в Україні (UCAN/ISC), який було здійснено за фінансової підтримки Агенства з Міжнародного розвитку США. Тепер ми маємо в Карпатах навчально-виробничий центр по виготовленню сушні з дикоростучих ягід чорниці, малини, ожини, суниці, грибів і дійсно можемо більш впевнено дивитись в майбутнє, бо ми вже сьогодні забезпечуємо наших дітей високоякісною екологічно чистою вітамінною продукцією в зимово-весняний період, даємо роботу місцевим жителям та прямуємо до побудови власного оздоровчо-реабілітаційного центра для дітей з обмеженими можливостями. Навколо цього центра і формується мережа індивідуальних виробників сушні. Фактично це спілка людей, котрі працюють на себе, але об’єднані і спільним інтересом – допомогти один одному стати впевненіше на ноги і забути про бідність.

Кор: Яку ціль Ви переслідуєте, реалізуючи проект соціального підприємництва у Вінницькій області?

Іващенко: Щоб була зрозумілішою наша діяльність на теренах Вінниччини, я коротко розповім про ідею проекту соціального підприємництва. Цільовою, тобто основною групою з якою ми будемо працювати – це сім’ї, котрі виховують дітей-інвалідів з діагнозом ДЦП і проживають в у Барському, Муровано-курилівському, Могилів-Подільському, Чернівецькому, Ямпільському, Піщанському районах Вінницької області України. Ми відвідаємо 60 таких сімей, і в них вдома проведемо практичні навчання з

виготовлення високоякісної сушні та облаштуванні індивідуального робочого місця на основі технологій і устаткування фірми “Технопром” (м.Вінниця). Також завдяки фінансовій підтримці Канадського Фонду Посольства Канади в Україні ми зможемо провести конкурс серед членів цільової групи і передати їм в безоплатне користування 6 сушарок “Садочок-1м”, для того щоб вони вже в цьому році могли працювати і покращувати добробут своїх родин. Стратегічною ціллю є створення цілої мережі таких індивідуальних виробників сушні, здатних об’єднати свої зусилля і організуватись в профспілку соціальних підприємців.

Кор: Чи з розумінням відносяться до Ваших зусиль влада і громада? Чи знаходите Ви підтримку?

Іващенко: Так. Розуміння ми знайшли. Вже сьогодні активну організаційну підтримку впровадженню проекту соціального підприємництва нам надають Обласний центр зайнятості населення (керівник Вячеслав Гаврилюк) та Головне управління праці і соціального захисту населення (керівник Віталій Давиденко). Так при допомозі їхніх підрозділів нам вдасться розширити цільову групу проекту за рахунок залучення до навчання також таких соціально вразливих категорій населення, як безробітні, багатодітні малозабезпечені родини, та людей з обмеженими можливостями незалежно від медичного діагнозу. З цією ціллю будуть зусиллями співробітників МБФ “Новий Соціальний Порядок” проведені додаткові практичні семінари в районних центрах зайнятості та Вінницькому міжрегіональному центрі професійної реабілітації інвалідів “Поділля” (м.Вінниця, вулиця Пирогова, 135-А, тел. 8-0432-35-25-31). Прояви солідарності і підтримки від інших зацікавлених сторін, в тому числі і громадських організацій на сьогоднішній день також є - засновник Благодійного Фонду “ДОВІРА” Віктор Антемюк подарував Фонду автомобільний прицеп, котрий вкрай необхідний для перевезення устаткування та обслуговування мережі соціального підприємництва. На нашу думку це яскравий приклад соціально відповідального бізнесу. Що ж до підтримки громади, то на цю тему предметно можливо буде говорити після закінчення реалізації проекту і підведення підсумків в грудні цього року, а також того, вдасться чи не вдасться нам отримати підтримку вінницької влади в частині створення у Вінниці постійнодіючого навчально-методичного центру соціального підприємництва. Ми маємо безцінний досвід, котрий може стати знахідкою для багатьох людей, котрі втратили надію, а Вінниця, в черговий раз, може створити прецедент загальнодержавного масштабу, показавши, як потрібно піклуватись про людей з обмеженими можливостями. Дякую. О.Новікова

Свідоцтво про державну реєстрацію № ВЦ 233 від 25 січня 1995 року. Засновник В.М.Іващенко

Зверстано і відруковано на виробничій базі ВООП “Демократична Дія”. Наклад 005000

Головний редактор Володимир Іващенко . Відповідальний секретар Катерина Бевзюк

НАША АДРЕСА: індекс 21050, Україна, м.ВІННИЦЯ-50, а/с 8048, E-mail: Ivashenkosv@apexnet.com.ua